

Salzwedel

Ez egy képeslap Salzwedelről. Ide vittek minket s még vagy kétszáz embert dolgozni a holokauszt alatt, 1944 őszén. 1944. június tizennegyedikén vagoníroztak be engem és a családomat Székesfehérváron. 1944. június tizenhetedikén érkezünk meg Auschwitzba, és édesapámat még munkára osztották be, de 1944 októberében, Mühldorfban meghalt. Auschwitzban pillanatok alatt elválasztottak a családtól. Kerültünk-fordultunk, még egy puszit sem tudtunk egymásnak adni, se a papámnak, se az öcsémnek, mert elirányították őket. A mamámmal azért maradtunk együtt, mert fogtuk egymás kezét. És együtt kerültünk be egy nagy barakknak az egyik termébe, ahová betereltek bennünket. Ahol álltunk, ott le kellett vetkőznie mindenkinek teljesen meztelenre. Onnan bevitték bennünket egy másik terembe, az úgy nézett ki, mint egy elemi iskolai tornaterem. Kis padokkal, ahová le kellett ülnünk sorba, már nőknek, mert ott már csak nők voltunk, fiatalok, öregek, mindenféle korosztály együtt. A korosztály, mondjuk, velem kezdődött, tizenhat-tizennyolc évesek, és úgy hetvenéves korig. Mert az idősebbeket és a fiatalabbakat mindjárt bal oldalra tették. Tehát amikor ott mentünk a Mengele előtt, mintegy kettős taktusra irányítottak, a bal oldalra és a jobb oldalra menő embereket. És akkor bekerültünk ebbe a tornateremszerű helyiségbe, ahol már a szlovák nők vártak és nyírtak bennünket. Hónaljat, mindenhol, ahol szőrzetünk volt. És a hajunkat természetesen kopaszra nullásgéppel. Nagyon szépek voltunk, mondanom sem kell! Innen vittek bennünket a fürdőbe. És természetesen, ahol levetkőztünk, a ruháink ott maradtak. Bekerültünk egy másik helyiségbe, ott kiutaltak nekünk másik ruhát. Nem egyenruha volt, hanem amit elvettek mástól. A ruhák háta egy csíkkal volt megjelölve, hogy foglyok vagyunk. Aztán már utána hogyan kerültünk a barakkokba, arról fogalmam nincs. De bekerültünk egy olyan barakkba, ahol se ágy, se egy pléd, se egy rongy, semmi, hanem a földön fekve töltöttük az éjszakát. Mert ez a láger volt a vernichtungslager ['megsemmisítő tábor' (német)], és semmi kényelmi dolog nem volt. Latrina volt. Kint volt a baraktól körülbelül kétszáz méterre, a mezőn egy csővezetéken folyó víz -- természetesen csak hideg --, ahol lehetett mosakodni. De reggel már augusztusban deres volt a határ. Hajnalban kábé öt órakor kiugrasztottak bennünket a Zahlappelra ['létszámolvasás' (német)], vagyis megszámoztak bennünket. Ez volt a neve, ez egy német szó. Általában ez a hajnali öttől való kinn állás délelőtt tíz-tizenegyig eltartott. Majdnem összeestünk. Hajnalban hűvös volt, utána meg rekkenő hőség. Szóval

ez volt a napi program. Este ugyanúgy ezt csinálták. Enni alig adtak. Reggel kaptuk a feketekávé, ami már brómmal volt ízesítve, mert különben megmartuk volna egymást. Ez nyugtató hatású, és a nők nem menstruáltak attól kezdve, mert a bróm mindenkit elvágott. Elfelejtettük, hogy nők vagyunk, mert a bróm tulajdonképpen elvágja [Nyugtató adagolására (brómozásra) semmilyen konkrét bizonyíték nincs, bár nagyon sokan, különböző helyekről állították, hogy brómozták a foglyokat. De valószínű, hogy nem is volt szükség a brómra: a kevés ennivaló, a verés, a hideg vagy éppen a forróság, a kevés alvás, a szörnyű munka stb. nagyon gyorsan kiszívta a foglyok erejét, megtörte az ellenállásukat. -- A szerk.]. És adtak hozzá egy szelet kenyeret is, azt hiszem. Délben jött a mischgemüse, főtt zöldségek. Ez azt jelentette, hogy ötven voltunk egy sorban, leültünk törökülésbe, egy lábasba megkaptuk a gemüsét, és mindenki evett belőle egymás után. Három-négy kortynál többet nem tudott enni senki, akármilyen éhes volt. Amikor az utolsó is befejezte, akkor visszaadtuk az elsőnek. És így ment addig, ameddig vagy el nem fogyott, vagy mert úgy érezték, hogy elég. Ez volt a főétkezés. Este kaptunk vagy kvarglit, vagy egy szelet kenyeret. A kvargli bűdös sajt, azt adták csomagolva. És a rettenetes fekete kenyér, komiszkenyér, mint amit a katonáknak adtak. Ezek után a véget nem érő hetek után, szeptemberben, valamikor az őszi ünnepek környékén kerültünk újabb sorozásra, amikor is kétszáz embert elvittek Salzwedelbe [Ez a tábor a neuengammei koncentrációs tábor egyik altábora volt. -- A szerk.]. Egy kis katonai bázis volt, ha jól tudom. Egy muníciógyárban dolgoztunk, két műszakban, tizenkét órában. Patronokat vizsgáltunk be, hogy a súlyhatára megvan-e, és a patronokat csomagoltuk, kiszereeltük, tehát dobozoltuk. Egy dobozban huszonnégy darab volt, majd a dobozt beletettük egy nagyobbba, amibe tizenkét ilyen kisebb doboz fért. Így szállították a rendeltetési helyükre. Szerencsénkre nagyon rendesek voltak az ottani gyári alkalmazottak. Volt, akinek megesett ott a szíve rajtunk, és megkínált egy-egy szendviccse. 1945. április másodikán szabadultunk fel, vagyis a németek akkor már elfutamodtak onnan.